

Ravno taka je z imeni mest; sicer je več imen celtskih po prišlicih Bojih, druge pa se po slovenski ali po sanskritski nar bolj razlagajo. Po gosp. Terstenjaku bodi si na primer: Noreja, Neumarkt, in Celeja, Celje, po zgoraj imenovanih koreninah nor, mož, in cel, zdrav; Surontium, Zeiring, po besedi Sura, zora; Collatio, Slovenji Gradec, morebiti ravno Golovec ali Golovabuka, kateri kraj je še ondi blizo; Juenna pri Globasnici po besedi jun, junec; Virunum, pri Gospejsveti, po besedi ver, ber, merjasec; Santikum, Lind pri Beljaku, po koreniki san, drak; Adrans, Trojana po koreniki dar, ter, tur, bik. Dalje: Aemona, Ljubljana, po besedi am, amare, ljubiti; Siscia po koreniki sis, sesati; oboje opominja na božanstvi Ama in Ciza; Terpo pri Ložu, po besedi tarb, treba, daritev; Neviodunum, pri Kerškem od besede nevod, mreža; Petovio, sedanji Ptuj, po besedi pot, potovati, ptuj; Lotodos, pri Žičah, po cvetu lotu. Tarsatica, Tersat je očitno od tersa, terte imenovana; Tergeste toliko kot teržišče, ktero ime je še znano od kranjskega kraja, po koreniki terg, somenj, po kateri se še veliko krajev imenuje; gosp. Terstenjak tudi tukaj kaže na koreniko ter, tur; Longaticum, Logatec, in Rogando, Rogatec, sta spet kraja očitno po besedah log in rog klicana. Nauportus, Verhnika, zna biti na Berdu, ali po prvotni koreniki nav, niv, teči; Strabonov Pamportus pa opominja na koreniko pan, kupiti. Pri Celtih pač se ne najdejo take pripravne razlage; verh tega znanstvo njih jezika še ni preveč dognano.

Verh vsega tega se nahaja na starih kamnih na sedanji slovenski zemlji in tudi na njenih mejah veliko veliko imen oseb, ktere so bolj ali manj očitno slovenske; na vsaki strani gosp. Terstenjakovih spisov se jih dobuje, kolikor le hoče. Na primer: Babia, Debela, Doberus, Hudius, Urocus, Lipatius in Ostorius, lep in oster; dalje Savinius, Savinšek, Vindruna, veder, jassen, Peccius, Pečnik. Po tem naznanuje imenovani pisatelj mnogo čisto indiških imen; na pr. Vasuga, Kaligena, po indiških imenih mitologiških kač, Surias, Zorec, po indiškem božanstvu Surja, Zora, Vibius, Biba, strašen, po sanskritskem bhi. Gosp. Terstenjak sicer po indiškem pretresa zraven starih tudi veliko novih imen; marsikomu se to morebiti preobilo dozdeva, pa namen pisateljev je sorodnost slovenskega in indiškega bolje dokazati; s tem se gotovo tudi dokaz za starinsko močnejše podpira, in presilni celtogermanšini v okom hodi.

Na koncu celega sestavka bi pač utegnil slehernega domorodca poprašati: Ali starost slovenskega rodú po vsem tem ni že toliko obilno dokazana, da ni nikakor nad njo dvomiti? Res še ni vse dognano, — res da to in uno se utegne pozneje še drugač pokazati; vendar slovenska zgodovina je do zdaj velike korake na dalje storila, in če vsakteri, komur je dano, dela po svoji moči, smé se če dalje lepši pospeh upati. Res da zgodovina in slovnica same še ne daste vsega blagra; pa naj se v drugem tudi marno napreduje, po tem bo lepa, blaživna celina skupaj.

Ozir po svetu.

Repáto ljudstvo.

Mnogo se je že pripovedovalo od človeškega rodú, ki se Niam-Niams ali repáti rod imenuje, — pa učeni možje, ki ne verjamejo vsaktere pravlice, dokler se ne prepričajo resnice, niso dosihmal verjeli, da so restaki ljudje na svetu. Pred nekimi mesci pa je dr. Hübsch, zdravnik v bolnišnici carigradski, vredništvu zdraviteljskega časnika v Pariz pisal pismo, v katerem razjasnuje to imenitno prikazen.

Preden pa povémo, kaj je omenjeni dohtar pisal od repáti ljudi, moških in žensk, hočemo še omeniti, da prvokrat se je od njih slišalo v letu 1677; takrat je

tudi holandski popotnik Jan Struys pisal, da je v Afriki vidil zamorca z repom, ki je bil več kot en čevelj dolg. Pozneje se je pripovedovalo od repatih peslajnarjev, to je, od tacega zamorskega naroda, ki stanuje med zalivom Beninskim in Abisinijo, in človeško meso jé. Še drugi potopisi so omenjali od Niam-Niamsov, — pa, kakor smo že rekli, učeni naravoslovci niso ravno tajili, da bi to nemogoče bilo, vendar pa niso tudi prav verjeli, da bi resnično bilo. Zdaj, ko je dr. Hübsch od tega naroda več pisal, so obernili na to prikazen svojo pozornost. Dr. Hübsch pa piše sledeče:

„Leta 1852 sem prvokrat vidil repato zamorko, in zvedil, da v notranjih krajih Afrike biva narod z imenom Niam-Niams, ki je repát. Mož, ki kupčuje s sužniji, ni mogel te zamorke v Carigradu tudi ne za majhen dolar spečati, pa ne ravno zavolj repa, ampak za tega voljo, ker je znano bilo, da je peslajnarskega rodú, ki človeško meso jé. To divje ljudstvo namreč žrè meso vjetih tistih sosednih narodov, s kterimi se večkrat bojuje. Kakor hitro eden izmed njih umerje, ga ne pokopljejo, ampak na kose razrežejo in povžijejo. Sicer narod ta seje tudi koruzo in rež in redí živino. Jezik njih je nek prvoten jezik, zmešan pa z mnogimi arabskimi besedami. Obleke nimajo nobene in sicer prav živinsko živé. Ali imajo ktero véro, nisem mogel zvediti. Sicer so sila močne postave, zraven pa tako divji, da le teško je, jim prirojeno divjost sleči. Turkom je ta narod že dolgo dolgo znan; in čudili so se, ko sem jim pripovedoval, da v omikani Evropi nič od njega ne vémo.“

Kratkočasno berilo.

Komu je pel?

(Turška pripovedka.)

Nekega dné sta se dva Turka vkupaj po polji sprehajala ter se slednjič vsa trudna pod visokim drevesom vséla. Kar ptiček na vejici, ugledavši ju, peti začne. Pri tej priči eden od počivajočih potnikov zavpije ter reče: „Lej, to je meni pel!“ — „Nikoli tebi“, zaverne tovarš. In iz tega med njima tak hud prepir vstane, da se oba k sodniku podasta in mu svojo pravdo povésta. Vstopivši v sodnico jame prvi izmed nju govoriti rekoč: „Kadi! razsodi, da je meni pel“, ter mu hkrati, češ, da si ga nakloni, 20 piastrov skrivaj v roko stisne. Na to se približa drugi, ter reče kadiu: „Gospod, prosim vas, da bi bil meni pel“, in mu skrivaj 40 piastrov pritakne. Oba odideta v velikem nepokoju, kako se bode nju pravda iztekla. Sodnik, vidši, da sta odšla, pomigne čaušu (briču) in ga za njima pošlje, da ju nazaj pokliče. Sluga stori to ter ju nazaj pred kadija pripelje. „Razloži mi pričino vajnega prepira“, reče sodnik k prvemu. On mu odgovori rekoč: „Gospod, šla sva vkupaj; ptiček na vejici pa je, ugledavši naji, peti začel, in sedaj ne véva, komu od naju je pél!“ To izgovorivši se spodobno prikloni. — Kadi vzdvigne glavo, ter te besede s terdnim glasom izreče: „Moža! ptiček ni nobenemu od vaju pel, ampak meni.“ To sodbo izrekši, odpravi toževavca ter svojih 60 piastrov mirno v žep pobaše.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Vidma v Furlaniji. * Menda bo „Novicam“ vseč, ako jim vediti dam, da tudi pri nas se je osnovala gospodarska (kmetijska) družba. Pred kratkim so bili vsi posestniki, duhovni, občine itd. povabljeni, naj stopijo v družbo, ktere namen je povzdiga kmetijstva v naši deželi. Prvi véliki zbor bo že 23. dan t. m. Družbeniki bojo zversteni v 3 verste: premožniši bojo na leto ji odrajtovali po 12 fl., drugi po 6 fl., manj premožni pa po 2 fl. Nadjati se je, da vsak, komur je mar za oživiljenje poljedelstva, živinoreje, vinoreje, sviloreje, čbeloreje itd. bo rad pristopil takemu društvu, ktero se bo trudilo za

blagor domovine po omenjenih načinih, zakaj kdor koli ima zdrave oči in ne terja od kmetijskih družb, da bi ljudem orale in sejale, ali celó za-nje zemljišne davke plačevale, mora spoznati, da kmetijske družbe so v teku časa že neizrečeno veliko dobrega storile svojim deželam in da ga ni nobenega društva, ki bi tako globoko segalo v djansko življenje, kakor društva kmetijske.

Iz Litije. Novi most čez Savo pri Litii je bil 1. dan t. m. slovesno blagosloven. Ta most, ki je za tega voljo posebne važnosti, ker dolensko stran sklepa s železnico, je 84 seznjev dolg in velja 32.000 fl.

Iz Ljubljane. Natiskovanje nemško-slovenskega slovnika veselo napreduje; že je 11 pól gotovih. Svitli knez želé, da bi se sedaj tudi prva osnova slovensko-nemškega dela ročno začela, ktere se bojo gosp. fajmošter Zalokar lotili, da na to podlago, kakor v nemško-slovenskem delu na Vodnikovo, se bo izdelal potem drugi del slovnika. — Svitli knez in škof ljubljanski so sklenili tudi na svoje stroške na svetlo dati sveto pismo starega in novega zakona v 2000 iztisih. Ker so slovensko prestavo novega zakona že pred več leti doveršili sedanji višji škof in knez goriški gosp. dr. A. Gollmayr, katerim je slovenščina vedno pri sercu bila, se bo natis tega dela v Blaznikovi tiskarnici kmali začel. Ali bi ne bilo prav, ako bi društvo sv. Mohora, ktero je sklenilo tudi sveto pismo v slovenskem jeziku na svetlo dati, se na kako vižo porazumelo z ljubljanskim gosp. knezom in škofom o ti zadevi? — Za sosesko Kamniško, ktero je lani zlo toča pobila in ktere škoda je na 300.000 fl. prerajana, nabera sedaj tudi c. k. dunajsko deželno poglavarstvo v svoji okolici milošnje. — V letopisu avstrijskih protestantov stoji, da konec leta 1853 je bilo na Krajskem 389 protestantov, v Ljubljani 229, po deželi v 32 krajih pa 160; vsi spadajo pod evangeljsko faro v Ljubljani.

Novičar iz raznih krajev.

7. dan t. m. so presv. cesar pomilostili 897 v mnozih jetnišnicah cesarstva zaprtih jetnikov tako, da 586 se jih ima berž iz jetnišnic izpustiti, ostalim 311 pa je terpež kazni okrajšan. Ti pomilosteni so vsake sorte, deloma taki, ki so bili v mnozih deželah po letu 1848 vsled poojstrenih kazenskih razmer, ali tudi že pred letom 1848 po starem kazenskem zakoniku obsojeni; posebno je došla cesarjeva milost skesanim, zlasti mladim ljudem, katerih življenje je popred neomadeževano bilo, in po družih zapeljanim, pa tudi starim in bolnim, kakor tudi mnogim očetom, katerih zaprtje je nedolžno družino v veliko nesrečo pahnilo; tudi 164 judov, možkih in žensk iz okrajne Krakovega v Galicii je med temi pomilostenci, ki so brez dovoljenja cesarske gosposke, kakor je judom predpisano, v zakon stopili. — Govori se, da štampeljske marke se bojo kmali premenile, in da se bojo vprihodnje večkrat premenovale zato, da se ne bojo stare že rabljene nepostavno večkrat rabile. — 11. dan t. m. je bila pri ministerstvu kupčijstva na Dunaji slovesna razdelitev tistih 328 častnih svetinj, ktere so fabrikantje in obertniki našega cesarstva prejeli iz lanske obertnijske razstave v Monakovem. Tistim, ki ne stanujejo na Dunaji, se bojo poslale po dotičnih deželskih poglavarstvih. — Sirovi dohodki (Brutto-Einnahme) tistih cesarskih železnic, ktere je v novem letu francozka družba v najem vzela, so znesli lani 11 milijonov 603.985 goldinarjev; v prvih dveh mescih letošnjege leta so bili dohodki za 165.000 fl. višji kakor lani v ravno teh dveh mescih. — Ker do srede popoldne rusovska poslanca na Dunaji še nista prejela od svoje vlade nobenega odgovora, tedaj tudi v sredo ni bilo nobenega zbora. Na velikonočni po-

nedelj je zbor le malo časa terpel, toliko, da sta nova poslanca, francozki in turški, pooblastivne pismi svojega poslanstva zboru pokazala. Radovedno se tedaj pričakuje kurir iz Petrograda. Kamor te dni pogledamo, vse kaže na mirno spravo; francozki in angležki časniki kakor tudi dunajski dnarničarji — vsi prerokujejo mir. Francozki časniki so popred zlo napete strune zlo zmečili, in ravno tisti, katerih naj glasnejši krik je nedavnej bil, da se Sevastopolj mora razrušiti, da kamen na kamnu ne bo ostal, terdijo zdaj, da „čast armade“ ne terja ravno, da bi Sevastopolj mogel pasti; — nepristranskem ljudem se to obnašanje dozdeva kakor tista basen „od lisice in grojzdja“. Celó vradni francozki častnik „Moniteur“ se je sedaj oglasil in pravi, da vojska v Krimu po nesreči ni tako peljana bila, kakor je vojskovodjem ukazano bilo. — Novice iz Krima segajo do 5. t. m., pa nič ne povedó, da so 3. dan t. m. zedinjene armade Ruse napadle, kakor je francozki general Canrobert unidan obljubil. Rusi pa so 26. marca s 13 bataljoni napadli navale, ki so jih Francozi iz Sapunske gore proti Černi reki napravili, in jih deloma pokončali; v ti hudi bitvi je Bosquetov oddelk francozke armade veliko terpel, pa tudi Rusov je padlo 300, ranjenih pa je bilo 700. — Od vsih strani se sedaj sliši, da je knez Mensikov res umerl. — En del francozke armade, združen s sardinsko, ki ima na Turško priti, si bo napravil močno taborišče blizu Carigrada pri vasi Maslaki. To se zlo čudno zdí Turkom, in nekteri se bojé, da bi jim po tem takem Francozi predolgo na glavi ne bili. — Angležke vojne ladije pod novim poveljnikom admiralom Dundas-om (pa ne tistim, ki vodi brodovje na črnem morji) so imele še le na velikonočni ponedelj Angležko zapustiti in se v izhodno morje podati. Francozkemu brodovju na tem morji pa bo zapovedoval admiral Plenaud. — Da bo cesar Napoleon, če nič vmes ne pride, kmali šel v London, se smé iz tega misliti, ker se še osebe imenujejo, ki ga bodo na ti poti spremljevale; pri vsem pa tudi potovanje v Krim še ni opušeno, ker je unidan od gardinih oficirjev s to besedo slovo vzel, da jih bode prihodnji mesec poiskal v Krimu. — Na Cetinji so 22. p. m. Černogorci obhajali bilje po rajnem rusovskem caru Nikolaju z veliko slovesnostjo; na sredi cerkve so stale černoodete pare z napisom: „Caru Nikolaju I., samodržcu vsih Rusov, rojenemu 29. junia 1796, umerlemu 16. svečana (st. št.) Pretužni svinovi svobodne Černogore svojemu pokrovitelju“.

Rožica.

Zgodnja na trati je rožica cvetela,
Bčelica urna do nje prišumela,

Od spomladi tople ji pripoveduje —
Rožica, rožica, te zapeljuje!

Rožica cvetje krasno odgerne, —
Bčelica pa se k sestram poverne.

Merzla je zemlja še, sever še brije,
Gruden razsaja, sonce ne sije.

Rožica vmira, težko zdihuje —

Bčelca speljala jo, k nebu tožuje.

Josip Radonjevič.

Stan kursa na Dunaji 13. aprila 1855.

Obligacije	5 %	82 1/2 fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	82 1/2 fl.
državnega	4 1/2 %	72 „	Windšgrac. „	20 „ 29 1/4 „
dolga	4 „	64 „	Waldstein. „	20 „ 29 „
	3 „	50 „	Keglevičeve „	10 „ 12 1/4 „
	2 1/2 %	40 „	Cesarski cekini.	5 fl. 50
Oblig. 5% od leta 1851		85 1/2 „	Napoleonor (20 frankov)	9 fl. 47
Oblig. zemljiš. odkupa 5%		74 1/4 „	Suverendor	17 fl. —
Zajem od leta 1834 . . .		218 1/2 „	Ruski imperial	10 fl. —
„ „ 1839 . . .		119 1/2 „	Pruski Fridrihsdor . . .	10 fl. 38
„ z loterijo od leta 1854		103 3/4 „	Angležki suverendor . .	12 fl. 14
„ národní od leta 1854		86 7/8 „	Nadavk (agio) srebra:	
			na 100 fl.	26 3/4 fl.